

Megjelenik mindennap a délutáni órákban.

Előfizetési díj:
Égész évre 12 ft, félévre 6 ft, év-
negyedre 3 ft o. é.Helyben előfizetheti Demjén L. és Keresz-
tesy Pál urak kereskedésében, hol egyes szá-
mok is kaphatók.Szerkesztői szállás: belső-tordautca 122. sz.
Kiadó-hivatal: A tanácsház mellett, az emelet
hátsó részében.

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI NAPILAP.

Hirdetési díj: öt hasabos garmond sorért 6 kr

s egyszeri beiktatás után 30 kr. bélyegdíj.

Hirdetések felvételének helyben: a kiadóhivatal-
ban, Demjén László könyv- és keresztesy Pál papír-
kereskedésében. Pesten: Zeisler M. (Királyutca
60. sz.) Bécsben: Haasenstejn és Voglnerl (Neu-
er-Markt 11. sz.) Oppelk Alajosnál (Wollzeile 22.
sz.) Rudolf Mosse ott. Zeitungs-Agen (Stadt, Seiler-
stätte 2.) Süddeutsche Annoncen Expedition Stutt-
gart. Nyitási cikkek: sora után 20 kr. előleg be-
küldése mellett a szerkesztőséghez czimzendők
Előfizetések s hirdetési díjak a vidékről a
szerkesztőséghez küldendők be.

Előfizetési feltételek

„Kolozs. Közlöny“

1872-iki folyamára:

félévre 6 „ „ „
évnegyedre 3 „ „ „
egy órára 1 „ „ „

Az előfizetés minden hó 15-től megújítható.

Előfizetéseket helyben elfogad: a szerkesztő-
ség, Demjén László ur könyv- és Keresztesy Pál
ur papírkereskedése.Az előfizetési pénzek a szerkesztő-
séghez küldendők be.

A „Kol. Köz.“ szerkesztősége.

Lapszemle.

„Reform“ három utat lát nyitva a balközép előtt, melyet a jövő országgyűlésen követhet, vagy fuzionál a Deák-párttal, s ez által teljesen fölforgatja az eddigi pártviszonyokat, pártpolitikát és eljárás módját, s egészen új szellemet önt, s alakot teremt a magyar politikai közéletbe; vagy nem fuzionál ugyan, s marad balpárt s ellenzék, hanem új programot készít és új alapokra átköltözteti politikájának súlyát, s más taktikát változtat, mi által a közjogi ellenzék önmagát reformálná, s esetleg kormányképes párttá alakulna; vagy minden újítástól irtózik a balpárt, s marad a régi elveknél és a régi iránynál, s ez esetben nem változott pártviszonyainkon semmi lényeges, csak az hogy az ilyen balpárt még hevesebb és makacsabb közjogi oppozíciót fogna folytatni, hanem a Deák-párt tulnyomó ereje miatt immár még meddőbb és sivárabb tengéltre lenne önhibája által kárhoztatva. A „R.“ a fuzio eszméje mellett van, nem pártérsődés szempontjából, erre sem szükség, sem lehetőség nincs, miután kölcsönös engedménnyel jöhet csak létre, hanem azért, mert a pártgyesülés volna legjobb garanciája Magyarországnak szellemi regenerációjának, erőt összegyűjtésének és felvirágoztatásának, s mivel az több tekintélyes pártférfi óhaja is. Fuzio nélkül is jobb fordulatot vehetnek az ügyek, mivel a balközép nem kis része kíván a reformmunkálatokba részt venni, nem egyszer jelenve ki ünnepelesen a közjogi téren követendő eljárásukat, de ez neheztelen a haladást az által, hogy a balközép idehajló részének új programot kellene összeállítania.

A „P. Lloyd“ az esküdtzések szükségességéről értekezik minden oly esetben, midőn a sajtó túllépve a jogszabályok határait, személyes vádaskodásokra, a tények elferdítésére vetemedik, vagy a kormány és társadalom életérdekeit veszélyezteti. Az esküdtzések feladata itteni a sajtó azon politikai és erkölcsi jellegű támadásai felett, melyek ellen maga a sajtó nem nyújthat oltalmat, megfenyítési a rágalmat, ha az valódi rágalom, s nem jogos vád, és korlátokat vetni a törvényellenes igazságoknak. Szóval, az esküdtzések ellenőrzője a szabad sajtónak s a fentebbi értelemben működve, szelidítő, nemesítő hatást gyakorol az egész társadalomra. Alkalmat kell tehát adni — ugymond — az esküdtzéseknek ez üdvös

TÁRCSA.

Gambetta.

„Aki áthaladt valaha Párisban a l'ancienne Comédie utcáin — írja a „D. News“ megkezdett érdekes szemléjében — minden esetre észrevett egy régi házat homlokzatán féldombor művű alakokkal s ezzel szemben egy alacsony homlokzatú kávéházat. Ez a ház összes maradványa az ezeltől száz évvel szerepelt Théâtre-Françaisnak, ama kávéház pedig az egykori híres Procope-kávéház, hol a 17 század lángesei és encyclopedistái iddögáltak és beszélgettek árulásról. A pinczér még ma is mutat balra a teremben egy vörös márvány asztalt, melyen, mint mondja, Voltaire szokott irogatni, és bár ezt bihetjük is, nem is, mindenestre tény, hogy Voltaire csak-ugyan szokott volt itt irogatni, hogy d'Alambert, Diderot, a két Crébillon és Rousseau rendes vendégek voltak, és hogy Marmontel, hogy kijátsza a rendőrkémeket, kik körülöttük álálkodni szoktak, itt talált ki maga és barátai számára egy külön szótárt, melyben a „margot“, „javotte“ és „jeanneton“ nevek szerepeltek lélek, vallás és szabadság helyett.

A Procope-kávéház szerencsésül maradt a század elején lefűtve, de még öt év előtt, ha valamely idegen belépett estéknél a kávéházban, láthatott ott egy fiatal embert, ki talán arra van rendelve, hogy egykor nagy szerepet játszott Franciaország történetében. Ez ifjú egy olaszosan barna, felszemű, nem a legdivatosabban öltözött, hatalmas althangú, csaknem teljesen ismeretlen ügyvéd volt, s hangjában állott egész büvéreje.

Hallgatagon igen jelentéktelenül nézett ki, de ha egyszer beszélni kezdett, barátjai legott áhitattal álltak körül. A többi asztalok körül ülő esetleges vendégek he-

ellenőrzés gyakorlására, s ha, mint bizton reméljük, törvénykezési közegeink kötelességüket teljesítik, a sajtószabadsággal való visszaéléseknek, melyek a törvény nem tiszteléséből erednek, gát lesz vetve, és jóval közelebb jutottunk azon időponthoz, midőn cultura és izlés fogja teljesíteni azt, mire jelenleg az esküdtzések hívatvák.

A „Norddeutsche Allg. Zeitung“ Deákról.

A „Nordd. Allg. Ztg.“ Deák Ferencz betegségről, — mely azóta — istennek hála! — jobbra fordult — a lap bezárása előtt közvetlenül táviratilag értesítvén, a következő cikket szenteli nagy hazánkba érdemeinek. Először azon reményét fejezvé ki a nagy német lap, hogy a híres magyar államférfi gyöngékedése még soká nem fog oly katastrofához vezetni, mely Magyarországra nézve keserű sorscsapás jelentőségével bírna, így folytatja: „Volt egy idő, s ezt éppen nem kell a régen elmúlt korszakokhoz számítani, a mikor Deák Ferencz neve Magyarországon mindazon elemek központját képezte, melyek a királyságnak a törvényes és történeti hagyományok alapján nyugvó visszaállítására törekedtek. Midőn az 1860. év után a magyar államjog elvi elismerésével, az ország bel- és külviszonyainak egyidejű szabályozása nélkül, bizonyos zárzavar harapozott el Magyarországon, mely közt az 1848-ki ultrák, Magyarország Ausztriától való elszakításának pártolói, miadegyre hangosabban és vakmerőbben emelték föl fejköket: akkor ezen mozgalomnak, mely Magyarországot, sőt az egész continenset, beláthatlan bonyodalmakba taszítással fenyegette, Deák állott eléjük először egyedül, de bebizonyult hazafiságának és személyes fedhetlenségének egész súlyával.

„Folytonosan figyelmeztette ő a nemzetet a joghoz és törvényhez való ragaszkodásra; és ha azon harczból, melyben tulajdonképp Deák és Kossuth neve képeztek az egyedüli pártprogramokat, az 1867-ki kiegyezéssel végre egy kibékítő eredmény jött létre, mely egyrészt Magyarországnak alkotmányát tisztelgeten tartá, másrészt Magyarországnak viszonyát az összes monarchiához új, félre nem érthető és azért tartós alapokra fektette, ez nagy, sőt talán legnagyobb részben azon önzetlen buzgalomnak köszönhető, melylyel Deák Ferencz a maga, nemzetére való rendkívüli befolyását a kibékítési műjára érvényesítette. Király és nemzet örömteljes hálaival ismerték ezt el. — Őt év óta Deák nagy műve erős gyökeret vert országában. Erélyes és tetterős kormányférfiak nagy reformatori rendszerbályok alakjában életet és valósulást tudtak adni a nagy hazafi eszméinek; és hogy az országban magában a törvényes jogfolytonosság eszméje a népesség minden köréit és rétegeit mennyire áthatotta, azt megmutatták éppen a legújabb választások, melyek a Deákpartot oly határozott túlsúlyra segítették a népképviselőiben. Deák teremtményét tehát, a földi küzdelmek szinteréről való lelépése esetén, most már alig lehet féltetni; mindamellett is a Magyarországon uralkodó irány s vele az egész ország csak nehezen sajnoghatná el egy oly férfi elvesztését, kiben a nemzet a politikai becsületesség és hazafiai önmegtartóztatás megfestésülését szokta látni, és a kinek megnyerő, engesztelő személyisége egész a legújabb időkig — csak az utolsó országgyűlési

gyezték füleiket s a kávé felugrott, hogy lasabb beszédre kérje fel vendégét, mert . . . és itt rendesen sugott fülebe valamit. De ő erre vállat vont, ha mindjárt Pietri neve volt is a sugott szavak közt.

Kezébe vette az este lapot mely a huszonhárom — Jules Favre, Ernest Picard stb. — valamelyikének beszédét hozta; kik merészen szembeszálltak a törvényhozó testületben Rouher csatlósáival és mig elejétől végig el nem olvasta stentori hangon az egész beszédet, nem volt hatalom, a mely őt félbeszakításra bírta volna. Midőn pedig letette a lapot, erős sörívás közt csipős kommentárral kísérte rendesen a felolvasott beszédet, hozzá tévén, hogy előfordul esetben ő is így lép fel a hatalom ellen. És barátjai nem nevettek e szavakra. Mindegyikök határtalan bizalmat vetett el ifjuba s szilárdul meg voltak győződve, hogy ha barátjoknál alkalm akad, bizonyára beszélni fog magáról. Barátjok meg is találta ez alkalmat; és másnap már híres volt Gambetta neve Franciaország minden viskójában.

Oly időben, a midőn az emberek csak félve beszéltek a rendőrségről és Delesvaux bíróról, neki volt bátorsága nyganezen Delesvaux bírói széke előtt kimondani, hogy Napoleon Lajos utonálló módjára ütött rá Franciaországra s terítette azt le eszméletlenül. Rochefort már előbb hasonló hangon beszélt „Lanterne“-jében, valamint Prévost-Paradol is azon cikkében, mely a „Courier du Dimanche“ betöltését vonta maga után s a mely egy előkelő delnőhöz hasonlította Franciaországot, ki inasával bocsátkozott viszonyba. Rochefort és Paradol azonban hírlapírók voltak, kiket könnyű volt elhallgatni lapjuk betöltése által, mig Gambetta ügyvéd volt, azaz oly ember, a kit nehezebb volt elnémítani, és a ki emellett éppen oly pillanatban tűnt fel, midőn az ellenzéknek egy tüzezebb előhazosra volt szüksége, mint a miókkéig eddig rendelkezett. Jules Favre nagyon ömlengő,

ülésszak zárnapjaira gondoljunk vissza — mindig tudott találni kivezető utat azon sok szirt közül, melyeken Magyarország ifjú, érzékeny alkotmányos élete annyiszor hajótöréssel volt fenyegetve. De a mennyiben a népek belnyugalmi és békés fejlődése minden körülmények közt kezeséget nyújt külső viszonylataik békés irányára nézve is, a mennyiben a külföld is fájdalmasan sajnálna egy oly igaz hazafi halálát, ki saját hazáját a belső fejlődés valódi útjára vezette, s az által visszatartotta oly tévutakról, melyek végre nem csupán Magyarországra nézve lettek volna végzetes következménnyel.“

Királyunk berlini útjáról.

A „Spener'sche Zeitung“ egy bécsi levelezője következőleg ír. A német birodalom koronahercege a legbarátságosabb alakban a császár által hozzá intézett távirati felszólítás következtében Ischelbe ment. A császári kezdeményezés e tekintetben annyiban fontos, a mennyiben Bécsben még mindig létezik egy párt, mely korlátlanabban rendelkezik a császár érzelmeivel, mint ő maga, és melynek szemében minden barátság nyilvánítt Poroszországgal irányában nem csak száka, hanem egyszerűen mulékony politikai kényszer helyzetnek és nem a valódi hangulatnak kifejezése. E párt ugyan óráról órára fogy, azonban az annyiban nem ártalmatlan, mennyiben politikai fölfogásának hiányait a specifiqus ausztriai és valódi hazafias érzelme nagy-hangú szavaival nem éppen ügyetlenül takargatja. Az itteni német párt bizonyos töredékének tagadhatlan tapintatlansága e tekintetben jobban kedvez ügyüknek, mint az a dolog érdekében kívánatos volna. Andrassy grófra nézve az egyetértés Poroszországgal az osztrák-magyar külpolitika alapja és a hatalom, mely kezeiben összpontosul, teljesen elegendő az ultramontan, feudális és foederalisticus törekvések ellen gátot vetni.

Mi sem felel meg tehát kevésbé nézeteinek, mint a magyar sajtó ép azon részének magatartása, melyet félhivatalosnak szokás tekinteni. E ténny azért említem mert Andrassy gróf politikája ép e magatartás tekintetéből a legtöbb magyarokatoknak van alávetve. Erről kétségtelenül a császár útja észrevehető bizonyítékot fog szolgáltatni, amár igyekezni fognak annak politikai jelentőségét háttérbe szorítani. Dacára minden ellen kezé közleménynek a leghatározottabban állíthatom, hogy a személyeknek megvalóztatása, kik a császárt kísérik fogják, még nem történt, nevezetesen pedig Andrassy gróf diplomaiai kísérete még nem állapított meg. Csak Andrassy részvéte bizonyos. Különbön lehetséges Schweinitz tábornok hírtelen távirati meghívása nyári lakhelyéről (Hintersee) Bécsbe, hová a császár is megérkezett, e kérdésekkel, sőt a császárné meghívásával bármily valószínűtlen is az tekintve az ut katonai czélját, összefügg.

A bankmonopolium törvényesítése.

A „N. fr. Pr.“ szerint a magyar pénzügyminiszter már megküldte a nemzeti bank igazgatóságának azon átiratot, mely kiszabja azon feltételeket, melyek mellett a bank Magyarországon törvényesen elismertének a bankszabadság időtartamára. „A jegyzék — mond e lap — a bankigazgatóság beható tanácsközmányának

szenvedélytelen s nem elég támadó volt; Pelletan entusiastaként, Jules Simon tanárként, Picard lángszéként és Thiers államférfiüként beszélt. Ez a Gambetta pedig athletai volt. Ő mellözte a rhetorika minden classici taglejtését, összevissza hadonázott karjával s le-lecsapott öklével az első tárgyra, mely elé akadt — könyvre, kalapra, padra, a legvadabb változatokban emelte hangját s egy süket a legörültebb tagfitoritónak találta volna őt, mig a ki hallgatott reá, nem egy hamar felelte el beszédét. Szónoklata az ifjuság — minden erélyével, tüzével és tekintetnélküliséggel bírt.

Gambetta sohasem jött zavarba szavak miatt, beszélt merészen, minden mondatát a délfestői eszméivel zománczolta, mindjog élénken, mindig érdekesen beszélt s gyakran az eszményi szép meglepő magaslatára emelkedve. Nincs a francia szónoklatozók közt párja azon beszédnek, a melyet Gambetta 1868 egyik mogorva decemberi délutánján mondott a bünyefitő törvényszék előtt. Az ügy jelentéktelen volt — egyik hírlap üdözötetése, a miért aláírást nyitott az államcsinyi áldozatainak emelendő emlékszóbor javára, Gambetta azonban főfontosságú dolgot csinált belőle és beszéde bevádálása volt a második oszárságnak, mely felvillanyozta az egész szabadelvű tábor s szilárdította azt a választási hadjáratra.

Még egy pár hét, és Gambetta nem volt többé ismeretlen, sejtélesen öltözött ügyvéd, s diadalhoz hasonló ovatiókban részvétel a toulouseiak részéről, kiknek kedvencz lapját, az „Emancipation“-t jelent meg védelmezni s még néhány hét múlva vele volt nevével az egész ország s mindenki az „Engesztelhetlenek“ vezérét üdözölte benne. E szót maga Gambetta találta fel s nem csekély volt ennek jelentősége, ha meggondoljuk, hogy az az akkor fenálló kormány elleni kegyelem nélküli háborút jelentett. Mások azt mondták: „Csatlakozzunk a császársághoz, ha megadja a mire szükségünk van.“

tárgyat fogja képezni, de már ma annyit hallunk, hogy e feltételek között több olyan is találatnék, melyeket a nemzeti bank semmiképen sem teljesíthet. A leglényegesebb követelések a következők:

A nemzeti banknak önálló képvisellete Magyarországon, és a pénzügyminiszter jogosultsága, hogy az egyes fiókintézetek dotációját korlátlanul meghatározhassa. Az utóbbi a legnehezebb pont. A nemzeti bank semmi szín alatt sem bocsáthat ki kezéből oly fontos jogot és nem bízhatja egész ügykezelését a magyar miniszteriumra. A bank igazgatóságának nem marad tehát egyéb hátra, mint kereken kijelenteni, hogy az előterjesztett pontok nem alkalmasak arra, hogy azok alapján egyezmény jöhessen létre.“

A „Pesti Napló“ ezekhez a következő megjegyzést teszi: „Mint látszik a „N. fr. Pr.“ sorai az osztrák nemzeti bank köréből vették eredetüket: kíváncsiak lehetünk most már a pénzügyminiszter nyilatkozatára.“

A „Kol. Köz.“ eredeti távsürgönye.

Bécs. A császár nem utazik Salzburgba, s így Berchtesgadenben sem tesz látogatást, Salzburgban Lajos főherczeg fogadja el Vilmos császárt.

Bismarck hrg augusztus 12-én érkezik Gasteinba. A bajor király és a német császár ezáltal nem találkoznak, mivel az előbbi a müncheni egyetem ünnepeén fog részt venni.

Legújabb táviratok.

Zágráb, jul. 30. A bródi határvéred képviselote egyhangulag elhatározta Vincovecban, hogy feliratot intéz ő felségéhez, melyben kéri fogja, hogy az egész határvéred hívassek meg a horvát országgyűlésre, miszerint ott a kiegyezés revisiójának tárgyalásában résztvehessen.

Belgrád, jul. 30. A „Vidovdan“ távirati értesülése szerint összeütkezés történt montenegróiak és törökök közt, melyben mindkét részről többen estek el. — Részletek még hiányoznak.

Frankfurt, jul. 30. A helybeli Stein bankháznál egymillió 4 milliárd (?) tüke iratott alá a francia kölcsönre.

Páris, jul. 29. Tegnap, az első aláírási napon, az új kölcsönre 142 millió jegyzet-tett alá külföldön; Franciaországban 86 millió jaraleték; Strassburgban 8 1/2 millió jegyzetlet alá.

Versaillesi tudósítások szerint Franciaországban eddig négy milliarde-ot irtak alá a kölcsönre. Egyedül Bordeaux 200 milliót írt alá. Konstantinápolyban az aláírások félmilliárdnyi összegre ragnak.

Gladstone a minister-banketten.

A londoni lord-mayor, mint minden ülészak vége felé, úgy az idén is banketet adott f. hó 24-én a ministerek tisztelésére, melyen közel 300-an vettek részt köztük a ministereken kívül számos képviselő, bíró és nő. — Gladstone beletérek általános éjlenzéssel fogadtattott. A toastok hosszú sorát a lord-mayor kezdte meg a ten-

Gambetta nem fogadta el ez okoskodást; az ő elve volt, hogy egy esküszög bitort szilárdulví ember nem támogatthat ds ezen elvet hirdette Franciaország minden részében nagy fájdalomra azon jó casuistáknak, kik köszek elnézni a gaszágokat és gyilkosságokat mindaddig, mig azok politikai téren mozognak, azaz milliók jogaira és ezerek életére és nem egy két ember zsebére és életére vonakoznak.

Ha beszélt az ember Gambettával a háboru előtt, a midőn még csak egyszerű képviselő volt, erősen meg volt lepelve nyílt őszintesége által. Magatartásában nem volt soha semmi feszes, semmi affektált s oly menydörgő beszéde után is, mint a midőn ezt kiállta Olliviernek: „Mi őt és az őn alkotmányát csak mint hidat a köztársasághoz fogadjuk el, és semmi más czelből.“ — A legigénytelenebb magatartással hagyta oda a szöszket

Midőn valamelyik politikai ellenfelének válaszolt, nem igen kereste a parlamentaris epithetonokat. Hangosan szokott nevetni, kézzorításoknál csaknem összezsuzta az ember kezét. Midőn pedig belemelegedett a vitába, rendszeren lehetett látni a mint mérsékeltbb kártársai ránczigálták hátulról kabátját s a bourgeois-k a katonai borzalommal hallgatták beszédét, fogaik közt mormogva: „Nincs semmi magatartása, semmi komolysága.“

Az 1872-ki Gambetta azonban egészen más ember. Hatalom ment át kezén, vér folyt szemei előtt s rágalmak neheztedek fejére. Igaz ugyan, hogy néha még most is hirtelen flugrik s elkállja magát a kamarában: „Az hazugság!“ midőn a jobboldal egyik-másik tagja leszél, de különben oly komoly, a mint csak a St. Denis-utca bármely bolfoza kívánhatja, ezenkívül még némi gondall is öltözködtik számos derek ember örömére, kik megadták magukat azon gondolatnak, hogy egykor köztársasági elnök lesz belőle, s kik nem szeretnék, ha keztü nélkül kormánykodnék fölöttük.“

geri és szárazföldi hadak életével, mire Goschen ten-
gerészeti és Galton hadügyi ministeri titkár felelték.
Ezután a ministeriumra emelte a lord-mayor poharát,
mire

Gladstone felemelkedvén mindenek előtt köszönet-
et mondott a miniszterek szívélyes fogadtatásáért. Majd az
Alabama ügyre térve át szerencsésen mondotta magát,
hogy a néhány hó előtt támadt felleget ma eloszlata látja
a két birodalom egéről.

„Oly pontra értünk — mondá — teljes bizalom-
mal és reménnyel nézhetünk a geni döntő bíróság
előbe s teljes nyugalommal lehetünk tanui azon békés
tanácskozásoknak azon bíróság keblében, melyre két ha-
talmatlan birodalom bízta egy nagy fontosságú vitás ügy
eldöntését követésre méltó példát adván ezáltal a világ
többi részének.

Midőn Granville lord két év előtt átvette a külügyek
vezetését, mindenki szerencsét kívánt neki, hogy oly idő-
ben veszi át e fontos hivatalát, a midőn minden bonyolul-
tabb és tükesebb ügy el van simítva az általa megfu-
tandó pályáról. Azonban mindnyájan láttuk, mi következ-
tett be azóta Európában, bár részünkről csak megelé-
déssel láthattuk, hogy a nyugalom ujjában ismét helyre-
állott s fennhangon elmondhatjuk, hogy semmi nehézség
avagy feszült viszony nem választ el bennünket egyik bi-
rodalomtól a sem.

„S ha képes valami növelni megelégedésünket, me-
lyet külügyi viszonyaink fölött érzünk, ugy az bizonyára
ama körülmény, hogy egész őszintén és igazságossággal
kimondhatjuk, miszerint az Anglia és Amerika közt fenfor-
gott nagy kérdés mint nemzetközi és távolról sem mint
pártkérdés tárgyalatott közöttünk.

„Mi kétségteletlenül oly korszakban élünk, a mely
a legtapasztaltabbakat is meglepheti. Oly korszakban,
midőn az ipar és a vállalkozási szelem óriási léptekkel
halad. A haladás e heves és rohamos menete azonban
számítalan bajjal jár és sokkal jobb lenne, ha ezen
mozgalom is, mint minden más, fokozatosan és szabatosan
haladna. En részünkről legalább meg vagyok győződve,
hogy országunk józan belátása rendet fog ez irányban
is létre hozni. Míg nemelyek nagy
helyzést látnak társadalmi rendszerünkre és politikai
helyzetünkre nézve azon megpróbáltatásokban, a melyek-
nek szemtanúi vagyunk.

„Az ily természetű változások gyakran bírvágyra
adnak ösztönt, de mégsem hihetem, hogy ez ország ösztöne
és érzelmei felne támadnának ez alkalommal is. — Utána
feküszőntéseket mondtak még a többi miniszterek is,
melyeket a vendégek több ízben zajos tetszésnyilvánítá-
sokkal szakítottak félbe.“

UJDONSÁGOK.

Kolozsvár, augusztus 1. 1872.

— A királyról. Ő Felsege, mikor a burgon kívül
tartózkodik, nagyon szeret menekülni a szabályszerű
egyénreha feszítől és pongyola zubbonyban sétálni. Így
történt a multkor a luxemburgi parkban is: a király zubbony-
ban és nadrágban, egyik kezében palcát, másikban
könyvet tartva olvasva haladt, míg jó messze mögötte jött
hadsegéde. Egyszerre egy asszony, ki keresni látszott va-

lamit és a közeledő ruházata után a felügyelettel megbí-
zott valamelyik rokkantnak nézte, a következő szavakkal
szólitja meg a királyt: „kérem, nem tudná nekem meg-
mondani, merre visz az ut a képosarnokhoz?“ A király
barátságosan a tudakolt irány felé mutatott e szavakkal
„Menjen csak erre, azonban, édesem, sokat már nem fog
látai, mert a képek nagyrészt már máshova szállítottak.“
— „Nem tesz semmit“, volt a válasz, „köszönöm a szí-
vességét“ — és ezzel eltávozott, nem sejtve, kívül be-
szélt; a király pedig mosolygva fordult az időközben
oda érkezett hadsegéd felé.

— **Kerkapoly Károly** pénzügyminiszter szom-
baton érkezik Fiuméba Carlopagon át. A fiumei város-
tanács, miután a miniszter két napig fog Fiumében
időzni, első nap este fátylak-zenevel tisztelt meg, más-
nap pedig a kikötőt fogja tiszteltetésre kivilágítani, neve-
zetesen az ujonépítendő diga vonala lesz kijelölve, lam-
pionokat hordó csónakkal.

— **A „Hilaria“ dalegylet** augusztus 10-én a
„Nemes“-kertben zártkörű dalegylet rendez. Műsor-
zata: 1. „Induló“, Huber K. 2. „Das Lied vom Rhein
Wein“, 3. A „vadász bucsuja“, Mendelsohn B. 4.
„Ständchen“, Schubert. 5. „Száz ágon...“ népdal.
6. Der „Philister“, Neithardtól. Belépti-jegyek a műsor.
előmutatása mellett aug. 9-én **Piger József** pénztárnok-
nál, aug. 10-én ugyanott és kün a kertben adtnak ki.
Az egyleti tagok barátaik részére 1 frittal jegyet válth-
nak. Az estély kezdete 1/2 6 órakor.

— **Az egykori porosz-magyar legió** ügyét a
közlebb elhunyt Komáromy György törvényszék elé vitte
pör alakjában, melyet gr. Károlyi Gyula ellen indított, bi-
zonyos összegek megtérítése miatt. Ez a napokban került
a semmitőszék elé, mely a keresetet elvetette, s az ügyet
az első törvényszékhez utasította, hogy a pör érdemében
mondjon ítéletet.

— **Magyar vendéglo a bécsi világiállítás-
son.** Sok mindent be akarnak hazánk terményei, ipar-
és műzikeiből állítani a bécsi világiállításra, s akar-
ják, hogy ne hiányozzék onnét a magyar konyha sem.
Felhívás van tehát intézve a szak tudósokhoz, hogy ezen
cél elérésére ajánlataikkal keressék fel a bécsi világi-
állítás magyar bizottságát.

— **Schwarzenberg hercegnő**, ki 1866. óta,
keveset rokonszenvezett Poroszországgal, az idén szintén
Emsben töltötte a fürdői időnt, s mint mondják a porosz
ellenesével felhagyott, mióta Vilmos császárnak bemu-
tatta lön — s a sétányon és gyögyteremben társalgott a
császárral. Midőn Vilmos császár elutazott Emsből, egy
virágoskört fogadott el a hercegnőtől. Beszélnek, hogy a
császár a hercegnőt felszólította, hogy a tél folyamában
Berlint látogassa meg.

— **Maros-Vásárhely**, jul. 30-án 1872. Ma
éjjel után egy órával harang-kongatás, trombita-harsogás
és kiállítás zaja zavarták fel városunk békésen nyugvó
lakóit; nagy égés volt, kilencz telek részben vagy egész-
ben a lángok martaléka lön. Hogy a tűz tovább nem
terjedt csakis polgáraink helyes fellépésének köszön-
hető; de bár tudva van, hogy városi polgáraink a haza
legkitünőbb tüzoltói közé tartoznak, az egyesülés, a
szervezés hiánya igen sajnosan észlelhető volt. Egy
tüzoltó-egyesület létesítését pendítették meg sokan. Vajha

ne lenne ez csak pusztá szó s vajha ne kényszerüljünk
még többször is hiányát érezni. Dícsérettel említem fel
Borosnyai Pál polgármester buzgóságát az oltás alatt
ugy **Szabó Örnagy** és **Schwimmer** százados sikerdus
fáradozásait a katonaság részéről. (S. K.)

— **A III. magyar kir. jótékonyági állam-
sorsjáték** közelebről az állandó kincstári munkások
árvaínak felvételére szolgáló menházak felállítására fog
rendeztetni. Előre is felhívjuk erre a n. é. közönség
figyelmét — a nemes cél pártolása szempontjából.

— **Gyógyszer szembajok ellen.** Schwarzw
János pesti halázmesterről beszélnek, hogy kitünő gyögy-
szere van a szembajok ellen; a gyógyszer állítólag egy
bizonyos hal májának olaja, mely már a bibliában is mint
gyógyszer szerepel. Gyógyhatása készíttési módjában rej-
lik, mely azonban Schwarzw János titka. A szer hatalmas
gyógyerejét bizonyítja bizonyos Gaidig Ferencz hírlapilag
közé tett hányilatkozatában; nevezett 17 évig tartó
vakságban szenvedett, 10 évig volt a vakok intézetében,
hol nem tudtak rajta segíteni, Schwarzw ellenben nem
sok idő alatt tökéletesen meggyógyította. Mindenesetre
megérdemelné a szer, hogy figyelemmel kísérjék az or-
vosok.

— **Zürichben** 1864-ben csak két nő volt föl-
véve az „egyetemi polgárok“ közé, míg jelenleg 354
egyetemi hallgató közt van 63 nő, kik közül 51 az or-
vosi, és 12 a bölcsészeti karnál iratta be magát. Szüle-
tésre nézve 2 svájci, 4 német, 2 osztrák, 1 angol és
54 orosz.

Távírdász-tanfolyam.

8776—3124—IV—1872. szám. Távírdai mellék-
állomás-vezető kiképzésére egy újabb (a negye-
dik) tanfolyamnak megtartása tárgyában.

Mellékállomás-vezető képzésére egy újabb (a
negyedik tanfolyamnak megtartása válván szükségesé,
annak folyó évi augusztus hó 14-én Pesten, Temesvárott,
Debreczenben, Kassán, Kolozsvárott és Nagy-Kanizsán
leendő megnyitása elrendeltetett.

Ezen legalább hat hétig s legfeljebb két hónapig
tartó tanfolyamok felvételnek mindazon férfiak és nők a
kik 1. a magyar korona területén születtek; 2. a nők, ha
a 18 évet, a férfiak, ha a 20 évet már betöltötték, de a
30-ik évet még tul nem haladták; 3. a nők, ha egy
felsőbb köz vagy tanításra jogosított magánéanynevelőt,
a férfiak, ha a teljes 4 osztályt elemi iskolát, vagy mint
katonák az altiszt iskolát, kielégítő sikerrel végeztek
magyarul és németül beszélnek és ugyan ezen nyelveken
tisztán, könnyen olvashatólag írni tudnak; megjegyezve,
hogy más honi vagy idegen nyelvek tudása az illetőkre
nézve előnyül fog szolgálni; 4-szer évi és egészséges
testalkatuk; 5-ször feddhetlen jó erkölcsük, illetőleg
jámor józan életük

Azok, kik ezen tanfolyamban belépi kívánnak kö-
telesek e részbeni kérelmüket sajátkezüleg írva és a
fentemlített követelményeket igazoló okmányokkal u. m.
kereszt vagy születési-levéllal, iskolai, orvosi és er-
kölcsei bizonyítványokkal folszerelve, a pesti, debreczeni,
temesvári, kolozsvári, nagy-kanizsai m. kir. távírda
igazgatóságok közül ahhoz, a melyeknek kerületében azon

főállomás, hol a tanfolyamot hallgatni akarják, fekszik.
— legfeljebb f. évi augusztus hó 5-éig benyújtani; a
családosok kérelmükben ezen körülményt, valamint ne-
talán gyermekeik számát is említsék meg.

A katonák vagy már más szolgálatban álló egyének
kötelesek folyamodványukat hatóságok útján benyújtani.

A kitűzött határidőn tul beérkező, vagy a szük-
séges elméleti előkészültségről s más megkívántató tu-
lajdonságokról szóló bizonyítványokkal föl nem szerelt
kérvények nem fognak tekintetbe vétetni.

A tanfolyamra felvettek erről tudosítottván kötelesek
f. évi augusztus 12-én az illető távírda-igazgatóságnál
Kassán a távírda főállomási gondnoknál felvételi okmányuk
előmutatása mellett jelenkezni, mely alkalommal nyelvis-
meretük valamint szépirásuk helyesírásuk tekintetében
egy előzetes vizsgálatnak fognak alávetettni.

Minden tanfolyam-hallgató kivétel nélkül a béiratás
alkalmával az ekkor neki átadandó szolgálati utasítás és
távírdai-térkép egy-egy példányáért o. é. 2 forintot az
igazgatóság által e végre megbízott egyén kezébe lefű-
zetni; — más díj lefizetésére azonban semmi szin alatt
sem kötelesek.

A magyar nyelven előadandó tantárgyak lesznek.
1. népszerű villámosság; 2. gép és kapcsolás-
tan; 3. földrajz, különös tekintettel a távírda hálózatra;
4-szer szolgálati utasítás; 5-ször a távírda vezetékek
építésének főbb elvei; 6-szor a gyakorlati távírda-
szolgálat.

A tanfolyam bevégeztével a hallgatókkal minden
előadott tantárgyból részint szóbeli, részint írásbeli szí-
goru vizsgálat fog tartatni a távírdaigazgató vagy főépi-
tész vezetése és felügyelete alatt. Azok, kik a vizsgálatot
jó sikerrel állották ki, képességüket igazoló bizonyít-
ványt nyerne, a letett vizsgálatból és szorgalmukhoz
képest érdemük szerinti sorozatba iratnak, s ily renddel
az üresedésbe jött állomásokra 300 ftt évi fizetés s sza-
bad lakással vagy a szokott lakbér illetékekkel, nyugdíjra
való igény nélkül mellékállomás-vezetőkké vagy a nők
nagyobb távírdahivatalokhoz kezelőnökké fognak kine-
vezettni.

A kik a vizsgálat gyenge eredménye miatt nem
találtak képeseknek, pótvizsgára sem az alkalommal,
sem később semmi esetre sem bocsátatnak, azonban
még egy második tanfolyamra felvétetethetnek; de ha
akkor sem kapnak legalább „képes“ osztályzatot, sem
egy további tanfolyamra fel nem vétetnek, sem osztály-
zatukat új vizsgálatnál nem javíthatják ki, s a magyar
királyi távírda-intézetben még magán-vállalkozókul sem
alkalmaztatnak.

Kelt Pesten, 1872. július hó 23-án.

Távírdai tudósítás a bécsi börzseről.

Julius 31-ről: 5% Metalliques 66.— 5% Nemzeti
kölcsön 71.75. 1860-diki államkölcsön —.—. Bank-
részvények 845. Hitelrészvények 332.80. London 110.
60. Ezüst 108.25. Cs. kir. arany 5.29. Napoleonor
8.82.

Földtermentesítési kötvények: Magyar 84.90.
Temesi 81.75. Erdélyi 79.25. Horv.-Slavon 83.50.

Felelős szerkesztő: **Sándor János.**

Hivatalos.
Sz. 293—1872.
3—3 (514)
Árlejtési hirdetés.
A főmunka m. kir. közmunka és közlekedési ministerium az 1872-ik év mártius hó
25-én 5216. szám alatt kelt rendelete folytán, az apahida-szász-régió államutvonatra az
1872. 1873. és 1874-ik években szükséges feltételek fedényeg szállítás nyilvános árlejtése az alólt
vezetőség iradjában folyó 1872-ik év augusztus 14-ik napján délelőtt 10 órakor kezdődő-
leg fog megtartatni.
A szállítási, különleges és műszaki feltételek az alólt építészeti vezetőségénél a rondes
hivatalos órák alatt megtekinthetők.
Az árlejtést képző egységárak, kavicsok, kavicsok, a szükséges kavicsmennyi-
ség és az arra megállapított pénzügy, az alólt irt kimutatásból láthatók.
Az árlejtési tárgyalás útszakaszokként fog megtartatni és a szükséges kavicsmennyi-
ségre megállapított pénzügy, kiküldési árul szolgáltni.
Mindenké, ki ezen árlejtési tárgyaláson részt venni kíván, az alólt minta szerinti,
5%-kát bántapánzul a szóbeli tárgyalás megkezdése előtt letenni köteles.
50 krajczáros bélyeggel és a szükséges bántapánzzal ellátott, az alólt minta szerinti,
minden útszakaszra nézve külön szerkesztett írásbeli ajánlat a szóbeli tárgyalást megelőzőleg
az alólt építészeti vezetőségénél benyújtandó.
A bántapánzzal csak készpénzben, vagy a tőzsdéi árkelet szerint számítható magyar
állami értékpapirokban fogadtatni el.
Mindén e tárgyat illető bélyegilletéket a vállalkozó köteles fedezni.

Ajánlat mintája.
Alólt ezeannel nyilvánítom, hogy én az apahida-szász-régió m. kir. államut építészeti
vezetőségnek Mocsos folyó 1872-ik év július 22-én 293. szám alatt kelt a kavics szállítást
illető árlejtési hirdetést, valamint az e tárgyra vonatkozó különleges és műszaki feltételeket
olvastam, és megértetem, melyek szerint kész vagyok az 1872. 1873. és 1874-ik évekbeni
kavics szállítást elvállalni.
Az útszakaszra 54 köbláb tartalmu kavicsalmokot . . . ftt . . . kr. azaz
(betűvel kiírva.)
A szállítási, különleges és műszaki feltételek pontos megtartására magamat ezenel
kötelezem.
E végre ide mellélek bántapánzzul . . . ftt . . . kr.
N. N. kelle N. N.
(a czim pontos beírása szükséges.)

Ut vonal	Mértőld száka s z	Szállítandó 5/4 köbláb tartalmu kavicsalmok száma	Kiküldési ár oszt. ért.		Betéteendő bántapénz
			halmonként ftt kr	összesen ftt kr	
I. zszaki és apahidai kavicsbánya I-ső utrészeleire	1/8 + 2/276	29	5.94	172.26	
ditto II-ik utrészeleire	2/276	232	8.78	2036.96	
ditto III-ik utrészeleire	3/276	280	13.58	3802.40	
ditto IV-ik utrészeleire	4/276	353	18.38	6488.14	
összesen	1/8 + 2/276	894	—	12499.76	625
IV. bereczteki kavicsbánya I-ső utrészeleire	0 + 2/340	40	4.75	190	
ditto II-ik utrészeleire	1/340	320	7.15	2288	
ditto III-ik utrészeleire	2/340	251	11.91	2989.41	
ditto IV-ik utrészeleire	3/340	427	16.47	7032.69	
összesen	0 + 2/340	1038	—	12500.10	625
I s m ó t l é s					
I. zszaki és apahidai kavicsbányából, bereczteki kavicsbányából, Peregze- telke és Királyfalva közti szakaszra	0 + 2/376	1038	—	12500.10	625
IV. Apahida és Mocs közti szakaszra	0	894	—	12499.76	625
Mindössze		1932	—	24999.86	1250

Wiener Commissions-Bank
VALTOIRODÁJA
— Kollmarékt, 4-ik szám —
kibocsát
vételjegyeket
az alább feljegyzett sorsjegy-csoportokra, s ez össze-
állítások már azért is a legelőnyösebbek közé szá-
mítanak, mert minden ily vételjegy tulajdonosának al-
kalm van s-va, minden 10- és melléknyereményt
egyedül megnyerhetni, s ezen kívül
aranyban 30 frank és bankjegyenben 10 forint
kamabban részesülhetni.
A. csoport. (Évenként 16 huzás.) Havi 10 forint
részteljesítés. — Az utolsó részlet lefizetése után
minden résztvevő követező 4 sorsjegyet kap:
egy 5%-kos 1860-ki 100 forintos államsorsjegyet.
Főnyeremény 300,000 ft. s a sorozatos sorsjegy 400
ft-al visszaváratk.
egy 3%-kos török császári 400 frankos állam-
sorsjegyet.
Főnyeremény 600,000, 300,000 frank valóságos
aranyban.
egy hircz braunschweigi 20 talleros sorsjegyet.
Főnyeremény 80,000 tallér minden levonás nélkül,
egy innsbrucki (Cvrl.) sorsjegyet.
Főnyeremény 30,000 forint.

B. csoport. (Évenként 13 huzás.) Havi 6 forint
részteljesítés. — Az utolsó részlet lefizetése után min-
den résztvevő követező 3 sorsjegyet kap:
egy 3%-kos török császári 400 frankos állam-
sorsjegyet.
Főnyeremény 600,000, 300,000 frank valóságos
aranyban.
egy hircz braunschweigi 20 talleros sorsjegyet.
Főnyeremény 80,000 tallér minden levonás nélkül,
egy szász-meiningeri sorsjegyet.
Főnyeremény 45,000, 45,000 ft. delhmet ért.
Vidéki megrendelések
nyertes- és utóvért
mellől is eszközölhetnek. — Ingény-küldetnek meg-
e huzások után bérmentesen — ingény-küldetnek meg-
13—15 (495)

**Szembetegekre nézve leg-
nagyobb fontosságú**
a világhírű, valódi dr. **WEIRE-féle szem-
viz.** Ehrhardt Traugott-fól Grosshreitenebach-
ban Thüringiában; kapható: Kolozsvárti Kron-
städter József ur által, a főúteren 2. sz. a zá-
logkölsönimézetnél és külmünstörceza 134.
sz. a, továbbá M.-Vásárhelyt: Bucher és
Tollmann, Szebenben: John Rudolf, Brassó-
ban: Heschthamer A. uraknál. Egy üveg ára
1 ftt 6. é.
Nyilvános köszönet. Szemeimmel nagy
fájdalmakat szenvedtem s miután dr. White
szemvizét használtam, négy nap alatt tökéletes
javulást éreztem, úgy, hogy szemelmem fájdalma
tökéletesen megszűnt. A miert is köszönetemet
nyilvánítom és szemvizet minden szembeleg-
nek ajánlom. Kolozsvár, decz. 20-án 1871.
Várady László, s. k. kolozsvári polgár s a
külmagytized kapitány. — **Bizonyítvány.**
Igen tisztelt Ehrhardt ur! Ezzel kérem önt,
hogy oly jeles dr. **WHITE-féle szemvizet**höz
nekm (megrendelés) küldeni sziveskedjék. Mi-
után azt biztos segélyként használtam szemem-
imre, sokaknak ajánlom is. Jena, 19. 1871.
Bartholomáss Emilia. Ehrhardt ur. urak! Egy
rópárt által önnök dr. **WHITE-féle szemvizé-
ről** írtésülve, egy évtől valóssággal használ-
tam is azt. Miután oly kitünőnek bizonyul,
kérem, hogy (megrendelés) Rüdlingen, Schaf-
hausen mellett Svájcban, 10. 1871. Meyer
B., küzsegi elnök, Ehrhardt ur. urak! Miután
önnök jeles dr. **WHITE-féle szemvizet**, melyet
ön nekem ezéltől küldött, nagyon jó szolgálá-
tokat lett s szememet a legnagyobb hűségben
is tisztán tartotta, kérem sziveskedjék nekem
(megrendelés) küldeni. A fölt is jobb szememem
enyészett. Silber Simon; Götzingen, 10. 1871.
[379]